

Marta Olkowicz
WPK UKSW
Studia doktoranckie

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska zatytułowana „Problem kodyfikacji prawa katolickich Kościołów wschodnich” podejmuje ogólne treści historyczne oraz szczegółowe kwestie kodyfikacyjne z zakresu ustroju hierarchicznego Kościołów wschodnich, sakramentów, prawa karnego, procesowego i zakonnego, w celu ukazania ich liczby, rangi i wpływu na kolejne podejmowania działania kodyfikacyjne.

W części pierwszej autorka ukazała proces kodyfikacji prawa Kościołów wschodnich w kontekście historycznym. Z uwagi na jego szeroki zakres, został on podzielony na cztery okresy odpowiadające następie czterem rozdziałom.

W rozdziale pierwszym wskazano najstarsze źródła prawa kodyfikacji wschodniej w kontekście historycznym, stanowiące fundament kodyfikacji wschodniej, tj. święte kanony, nauka Ojców i Doktorów Kościoła, prawodawstwo soborów powszechnych i synodów partykularnych oraz zbiory wschodnie. Następnie wskazano wpływ Wielkiej Schizmy na kształtowanie się ustawodawstwa wschodniego oraz znaczenie Unii Brzeskiej w procesie kodyfikacji wschodniej.

W rozdziale drugim ukazano proces tworzenia Kongregacji dla Kościołów Wschodnich, jak również przygotowania do Soboru Watykańskiego I, prace podjęte podczas jego trwania oraz wydarzenia mające miejsce bezpośrednio po jego zakończeniu. Następnie ukazano znaczenie promulgacji Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 roku oraz omówiono dwie fazy kodyfikacji wschodniej, której ramy czasowe wyznaczały prace kolejno ustanowionych komisji, powołanych w celu zebrania dotychczasowych źródeł prawa i zredagowania kodeksu wschodniego.

W rozdziale trzecim przedstawiono kwestie związane z Soborem Watykańskim II oraz jego wpływem na proces kodyfikacji wschodniej. W związku z tym przeanalizowane zostały promulgowane w tym czasie dokumenty, w tym przede wszystkim dekret *Orientalium Ecclesiarum*, dedykowany społeczności wschodniej.

Rozdział czwarty poświęcono kształtowaniu prawa katolickich Kościołów wschodnich po Soborze Watykańskim II. Do najważniejszych kwestii zaliczono prace Papieskiej Komisji do Spraw Rewizji Kodeksu Wschodniego Prawa Kanonicznego, która zatwierdziła

przygotowane na Papieskim Instytucie Wschodnim *Principi direttivi per la revisione del Codice di Diritto Canonico Orientale* – wytyczne, wskazujące kierunek dalszej kodyfikacji prawa katolickich Kościołów wschodnich.

Część druga pracy stanowi natomiast dość obszerne studium procesu kształtowania się poszczególnych instytucji prawnych w kodyfikacji wschodniej. Autorka przeanalizowała w niej najbardziej dyskutowane kwestie dotyczące poszczególnych zagadnień prawnych i części kodeksu wschodniego.

W rozdziale pierwszym autorka odniosła się do specyfiki ustroju hierarchicznego Kościołów wschodnich. Wśród tych ukazane zostały powstanie instytucji Kościołów *sui iuris* oraz wszelkie kwestie związane z patriarchatami i władzą patriarchy.

Rozdział drugi poświęcono prawu małżeńskiemu. Wśród zaistniałych w trakcie prac kodyfikacyjnych problemów omówiono te dotyczące zakresu jego obowiązywania, przeszkód, małżeństwa warunkowego oraz formy zawarcia małżeństwa.

W rozdziale trzecim autorka porusza kwestie związane z sakramentami świętymi. Przedstawia historię kanonów dotyczących szafarstwa sakramentów, a szczególną uwagę zwraca na szafarza sakramentu bierzmowania. Następnie odnosi się do sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego i zwyczaju ich łącznego udzielania, sakramentu pokuty i instytucji grzechów zastrzeżonych oraz innych ważnych kwestii dotyczących pozostałych sakramentów.

Rozdział czwarty poświęcono pozostałym znaczącym kwestiom kodyfikacyjnym. Omówione zostały w nim poszczególne problemy następujących działów prawa: prawa karnego kanonicznego i jego głównych zasad, prawa procesowego i prac nad wytyczną je regulującą oraz prawa zakonnego i specyfiki życia monastycznego na Wschodzie.